

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол №5 від 23 травня 2023 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (26-27.04.2023 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Дупак, Н.В. Симонович, О.І. Шурин. Рівне: РДГУ, 2023. 128 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 26-27 квітня 2023 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 5 від 18 травня 2023 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2023

УДК: 37-044.247:005.44

*Світлана Валеріївна Лісова,
докт. пед. наук, професор кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ В ЕПОХУ ІНТЕГРАЦІЇ І ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ СИСТЕМ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Кожна національна система освіти відображає свою історію й традиції. Багато в чому нинішній її стан залежить від соціально-економічного стану країни й національної державної політики в галузі освіти.

Реформування національних систем освіти в багатьох країнах світу пов'язане з визнанням сфери освіти – сферою продуктивних інвестицій. Пошуки нових підходів до фінансування освіти в епоху масової освіти, наближення освіти до ринку праці й інші питання, активно обговорюються громадськістю в усьому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Процеси реформування систем освіти охопили більшість провідних країн світу. Теоретичною базою для цього стала філософія освіти, відбита у відповідних національних доктринах освіти.

Новими викликами, що спонукали національні системи освіти до послідовного реформування, стали:

- вичерпаність і слабкість факторів соціалізації особистості в умовах індустріального суспільства; [7]
- необхідність органічної єдності між раціональною стороною освітньої діяльності й збереженням цілісності особистості, її індивідуальної природи; [7]
- вплив процесів інформатизації й комп'ютеризації громадського життя, сучасної комунікативної системи на галузь освіти; [5]
- безпосередній вплив глобальних проблем сучасності на особистість і необхідність підвищення особистої відповідальності за їхню реалізацію;
- сформованою є соціокультурна й ментальна цінність національно-державних освітніх систем, що суперечить процесу їхньої універсалізації; [6]

- наявність держав, що розвиваються, з низьким рівнем розвитку, не здатних без зовнішньої допомоги й підтримки реалізувати принципи й цілі сучасної освіти; [4]
- необхідність подолання посттоталітарних, перехідних умов розвитку ряду країн, у яких системи освіти були деформовані відповідно до інтересів їхніх політичних режимів. [2]

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Загальна мета реформування національних систем освіти полягала в тому, щоб в індустріальну еру сформувалося освітнє суспільство, у якому сім'я, школа, суспільні й державні структури об'єднали свої зусилля в поширенні знань і на цій основі сприяли організації неперервної освіти. Незважаючи на те, що тенденції розвитку людського соціуму (у тому числі в сфері освіти) єдині, акценти їх реалізації, провідними країнами світового співтовариства розставляються далеко не однаково. Зрозуміло, кожна із цих країн враховує об'єктивні вимоги соціуму, що розвивається, до системи освіти, і в той же час, кожна з них іде своїм шляхом, при цьому не можна не враховувати й загальну тенденцію глобалізації й інтеграції в розвитку національних систем освіти [2, с. 190].

Об'єктивно необхідний характер глобалізації й інтеграції системи відкритої освіти підтверджується практичною політикою європейських держав: об'єднана Європа буде загальний університетський простір. [4]

Упродовж цього процесу формуються нові інтереси, частина яких, сформульованих, наприклад, як "європейський вимір", уже проникає в навчальні плани й програми вищої освіти. Саме тому гостріше відчуються потреби в тім, щоб підвищувати:

- інформованість і прозорість, які дозволили б оцінювати навчальні можливості ВНЗ й їхню відповідність вимогам зацікавлених сторін;
- конвергентність і сумісність навчальних планів, особливо з погляду вертикальної мобільності;
- захист інтересів учнів, громадян і фірм визнанням, якісною оцінкою й координуючою акредитацією, чи то на європейському або транснаціональному рівнях;
- кількість грантів і стипендій.

Особливість глобалізації й інтеграції освітнього простору полягає в тому, що на відмінність, наприклад, від товарних потоків, що перетинають митниці, обміни у світовій інформаційній мережі не можуть бути повністю контрольовані при перетинанні міждержавних кордонів. Якщо на початковій стадії розвитку інформаційного суспільства формуються національні інформаційні освітні простори, то зараз ми спостерігаємо їхню інтеграцію в єдиний світовий інформаційний освітній простір. Більше того, глобальний інформаційний освітній простір може повністю реалізувати свої приховані можливості тільки у випадку охоплення усього світового простору й

відсутності перешкод для переміщення інформації. [3]

Молодь сьогодні менш стурбована національними розходженнями, а більше - надбанням кваліфікації, що відкриває доступ на ринок праці й користується міжнародним визнанням. І ніякий уряд вже не може ефективно керувати національною освітою без врахування цього фактору.

Із цією метою здійснюється перехід національних систем освіти на близькі або співпадаючі дворівневі програми й кваліфікації вищої освіти (бакалавр-магістр), скорочуються строки навчання, застосовуються в основному децентралізовані механізми й процедури забезпечення якості освіти, в основі яких самооцінка; зовнішній (міжнародний) аудит якості; акредитація незалежними організаціями; публічність всіх процедур і результатів оцінки якості; прозорість управлінської й фінансової діяльності вищих навчальних закладів. Застосовується єдина форма Додатку до диплома для випускників ВНЗ Європи. [3, с. 110]

Основною метою нової системи одержання того або іншого академічного ступеня є сприяння у працевлаштуванні європейських громадян. Разом з тим, ще існують конвенції по визнанню академічних ступенів, а також структура національних інформаційних центрів з академічного визнання й мобільності, Європейська мережа інформаційних центрів з академічного визнання й мобільності (NARIC й ENIC), які є неефективними в сенсі забезпечення зв'язку між інтелектуальним потенціалом і можливістю працевлаштування. У зв'язку із цим основними завданнями Болонських угод є вихід з рамок завдань академічного визнання в напрямі оцінки компетентності (знань), а також підвищення конкурентоздатності європейської системи вищої освіти. [3, с. 110]

Перераховані вище завдання продиктовані двома обставинами:

- Європа втратила першу у світі позицію як місце для одержання освіти іноземцями;
- європейська освіта зіштовхнулася з погрозою, що походить від нетрадиційних і неєвропейських провайдерів вищої освіти, які проникають на європейський ринок через філії кампусів, віртуальні університети.

Донедавна практично у всіх країнах світу керівництво державними освітніми установами здійснювалося державою через свої органи управління освітою. Характерною тенденцією сьогоdnішнього дня став розвиток принципу автономності навчальних закладів. Державні органи управління освітою в цих умовах все частіше виступають як покупці освітніх послуг навчальних закладів, функції цих органів усе більше пересуваються зі сфери виробництва освітніх послуг у сферу захисту інтересів споживачів послуг навчальних закладів.

У сучасному суспільстві управління освітою, орієнтовано на розв'язання наступних проблем: організація такого доступу до освіти, що задовольняв би

освітні потреби людей у ХХІ ст.; забезпечення рівності доступу до освіти для всіх людей на всіх рівнях освіти; підвищення якості освіти й досягнення її релевантності, тобто відповідності запитам суспільства; різкого підвищення ефективності, продуктивності освітньої системи [8, с. 16].

Основою сучасної системи освіти є високоякісне інформаційно-освітнє середовище. Воно дозволяє системі освіти докорінно модернізувати свій технологічний базис, перейти до нових інформаційно-педагогічних технологій навчання, що відповідає системі відкритої освіти. Створення й розвиток інформаційно-освітнього середовища являє собою технічно непросте й недешеве завдання. Висока якість учбово-методичних матеріалів, підготовка лабораторних комп'ютерних практикумів, комп'ютерних навчальних і тестуючих програм, електронних курсів й ін. вимагають величезних фінансових і тимчасових витрат на їхнє створення й експертизу, досвіду й кваліфікації персоналу. [5, с. 32] У провідних країнах світу ці проекти фінансуються державою, великими освітніми організаціями й фондами.

Створення відкритого інформаційно-освітнього середовища було б неможливим без експериментального пошуку на основі наявного досвіду роботи з інформаційно-педагогічними технологіями. У результаті практично у всіх західноєвропейських країнах, що здійснюють модернізацію своїх освітніх систем, був вироблений механізм використання в навчальному процесі науково-методичних матеріалів в електронній формі. Розробка електронних засобів підтримки навчання передбачала чітку організацію відповідно до рівнів освіти на основі федерального (загальнодержавного) компонента, що включає базові дисципліни. В кінцевому рахунку, ідея неперервної освіти й задоволення потреб сучасного суспільства можуть бути реалізовані тільки через інформатизацію освіти, у тому числі її комп'ютеризацію й створення високоякісного інформаційно-освітнього середовища [1, с. 22].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, реформування національних систем освіти на сучасному етапі розвитку, характеризується інтенсивною перебудовою економічних, соціальних, організаційних основ убк відкритості з урахуванням імперативів, обраних на довгострокову перспективу.

Список використаних джерел:

1. Бондар В. І. Конкурентоздатність педагога як складова його професійної компетентності / В. І. Бондар. Початкова школа. 2008. № 7. С. 22-23.
2. Вакуленко В. М. Розвиток теорії й практики вищої педагогічної освіти України, Росії, Білорусі на основі акмеологічного підходу : [монографія] / В. М. Вакуленко. Луганськ : Альма-матер, 2007. 496 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник. За ред. В. Г. Кременя ; авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Л. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.

4. Євтух М. Б. Методологічні засади інтеграції вищої освіти України в європейський освітній простір / М. Б. Євтух. Міжнародний науковий вісник, International Scientific Edition. Ужгород – Мішкольц : Вид-во «Ражда», 2012. Випуск 5 (24). С. 85-94.
5. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України : монографія / [В. В. Лапінський, А. Ю. Пилипчук, М. П. Шишкіна та ін.] ; за наук. ред. проф. В. Ю. Бикова. Київ : Педагогічна думка, 2010. 160 с.
6. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход : учеб. пособие / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Э. Э. Сыманюк. М. : Московский психолого-социальный институт, 2005. 216 с.
7. Кремень В. Особистість в освітньому просторі сучасної цивілізації / Василь Кремень. Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : мат-ли IV Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький, 2011. С. 3-7.
8. Національна доповідь про розвиток освіти в Україні / [упоряд.: В. Г. Кремень, М. Ф. Степко, К. М. Левківський та ін.]. Київ : МОН, 2001. 39 с.

УДК: 377.018.43:331

*Катерина Валентинівна Мойсеєць,
викладач фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта.
Трудове навчання та технології Відокремленого структурного підрозділу
«Сарненський педагогічний фаховий коледж
Рівненського державного гуманітарного університету»,
(м. Сарни, Україна)*

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Інформаційні технології у сучасному світі пронизали всі сфери життя, і сфера освіти не є винятком. Дистанційна освіта, яку ще називають дистанційним навчанням, освітою через інтернет, навчанням із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, електронне навчання – усі ці назви несуть у собі одне смислове значення.

Постановка завдання. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь і навичок, способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціальному

ЗМІСТ

Бірук Н.П. Реалізація технології проектного навчання у процесі трудової підготовки учнів наукового ліцею.	3
Герасименко О.А., Байрак Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку уміння виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва в учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інструктажів.	6
Герасименко О.А., Грицина І.М. Базові засади розвитку творчої уяви в учнів 10-11 класів на уроках профільного навчання з використанням методів проєктування.	11
Герасименко О.А., Коваль В.В. Теоретичні основи формування практичних навичок втілення проектного задуму в учнів старшої школи в процесі профільного навчання з використанням мультимедійних засобів.	17
Герасименко О.А., Савчук М.С. Характерні особливості розвитку компетентності культурного самовираження в учнів старших класів на уроках технологій з використанням практичних методів навчання.	24
Дунак Н.В. Формування практичної компетентності майбутніх фахівців з готельно-ресторанного обслуговування у процесі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.	27
Лісова С.В. Особливості функціонування єдиного освітнього простору в епоху інтеграції і глобалізації освітніх систем.	31
Мойсеєць К.В. Організація дистанційного навчання при викладанні фахових дисциплін спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).	35
Павленко В.В. Технологічна карту уроку “Технології”: проблеми розробки.	39
Пісна Т.М. Імідж як складова індивідуального стилю діяльності сучасного викладача.	45
Саванчук О.А. Роль графічної підготовки та дизайну у становленні молодого вчителя технологій.	48
Савченко Л.О. Педагогічна діагностика оцінювання якості знань студентів у закладах освіти.	52
Савчук П.П., Петрівський Я.Б., Савчук Л.А. До питання про якість професійної підготовки фахівців у ЗВО.	48
Симонович Н.В. Методика професійного та профільного навчання майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема.	58
Симонович Н.В., Гуцалюк С.В. Теоретичні основи розвитку загально-трудоуних умінь учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання із використанням дидактичних ігор.	63
Симонович Н.В., Мельник М.А. Теоретичні основи формування проєктно-технологічної компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	68
Симонович Н.В., Ярмолка Н.В. Теоретичні основи формування інформаційно-цифрової компетентності учнів 10-11-х класів при вивченні предмету “Технології”.	73

Фещук Ю.В., Борейко Н.С. Теоретичні аспекти розвитку графічних вмій учнів старших класів на заняттях предмету “Технології” з використанням практичних методів.	79
Фещук Ю.В., Глемба М.Б. Теоретичні основи розвитку просторового мислення учнів старшої школи на уроках креслення з використанням графічних задач.	84
Фещук Ю.В., Зайко М.О. Теоретичні аспекти розвитку екологічної грамотності учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-цифрових технологій.	88
Фещук Ю.В., Мосійчук С.А. Теоретичні аспекти формування графічної компетентності учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	93
Фещук Ю.В., Шоботенко Р.О. Теоретичні основи організації самостійної роботи учнів старших класів на заняттях профільного навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	98
Шурин О.І. До питання професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	101
Шурин О.І., Войтович Т.М. Актуальний стан розвитку критичного Мислення учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання.	104
Шурин О.І., Волошук В.В. Розвиток творчого потенціалу учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	112
Шурин О.І., Жабчик В.Б. Теоретичні основи розвитку професійно-пізнавальних інтересів учнів 10-11 класів на уроках технологій з використанням інноваційних методів навчання.	117
Шурин О.І., Жупило О.Л. Формування дизайнерських знань та умінь учнів 10-11 класів в процесі профільного навчання.	121
Відомості про авторів.	126

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
(26-27 квітня 2023 р.)**

Упорядники: *Світлана Валеріївна Лісова,
Юрій Вікторович Фещук,
Олександр Анатолійович Герасименко,
Надія Василівна Дупак,
Наталія Василівна Симонович,
Олена Іванівна Шурін.*

Друкується без редакційної правки

Технічний редактор: Т.К. Хильчук,
Коректор: Н.Р. Скачук.

Здано до набору 15.03.2023 р. Підписано до друку 24.05.2023 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 9,79.
Обл. вид. арк. 4,55. Замовлення № 218/1. Наклад 100.

Адреса: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 39
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій
(тел. 0362-40-75-80; e-mail: kpotnt@rshu.edu.ua)